

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej S., C., proti povinnému M. M., bývajúcemu v Č., pre vymożenie 37 114 Sk s prísl., vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 8 Er 334/2007, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 31.marca 2008 sp. zn. 9 CoE 29/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Žiline z 31.marca 2008 sp. zn. 9 CoE 29/2008 a uznesenie Okresného súdu Čadca z 28. decembra 2007 č.k. 8 Er 334/2007 - 35, EX 2028/2007 a vec vracia Okresnému súde Čadca na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Súdny exekútor JUDr. P. so sídlom Exekútorského úradu v L. M. požiadal písomným podaním zo 1. júna 2007 Okresný súd Čadca o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie pre vymożenie 37 114 Sk a trov exekúcie na základe návrhu oprávnenej a exekučných titulov – právoplatných a vykonateľných platobných výmerov vydaných S. so sídlom v Bratislave, ktorými bola povinnému uložená povinnosť zaplatiť na účet tejto poisťovne nedoplatok na poisťnom v sumách: 2100 Sk (platobným výmerom zo 17.2. 2005 č. 04-50/00809-9) a 35 014 Sk (platobným výmerom z 20.5. 2002 č. 02-50/0142-1). K žiadosti pripojil návrh na vykonanie exekúcie, exekučné tituly, fotokópiu zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej 30. novembra 2005 medzi S. a V., fotokópiu zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej 30. decembra 2005 medzi V. a S. s výpisom z prílohy č. 1 k tejto zmluve a overenú fotokópiu plnomocenstva pre pôvodnú zástupkyňu oprávnenej.

Okresný súd Čadca uznesením z 28. decembra 2007 č.k. 8 Er 334/2007 - 35, EX 2028/2007 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že nebol preukázaný prechod práva zo subjektu,

ktorému bolo právo priznané exekučným titulom, na oprávneného, ako to vyžaduje § 37 ods. 4 Exekučného poriadku, keď napriek výzve nebola pripojená príloha č. 1, v ktorej sa špecifikujú jednotlivé postupované pohľadávky.

Krajský súd v Žiline na odvolanie oprávnenej uznesením z 31.marca 2008 sp. zn. 9 CoE 29/2008 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia. Stotožnil sa so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako aj s jeho právnym názorom, že oprávnená nepreukázala, že na ňu prešlo právo z exekučného titulu. Uviedol, že oprávnená bola povinná predložiť v návrhu na vykonanie exekúcie originál zmluvy o postúpení predmetnej pohľadávky, prípadne jej overenú fotokópiu, keďže iba tieto listiny možno považovať za listiny verejné; neoverená fotokópia nespĺňa potrebu preukázania prechodu práv a povinností z exekučného titulu.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená a žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že nesprávnym postupom súdu spočívajúcim v jeho rozhodnutí jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Vytýkala odvolaciemu súdu ako aj prvostupňovému súdu, že spochybnili jej postavenie ako oprávnenej v exekučnom konaní, keďže podľa ich názoru k návrhu na vykonanie exekúcie predložené dokumenty kvalifikovaným spôsobom nepreukazujú prechod práva z exekučného titulu. Poukázala na to, že zákon č. 233/1995 Z.z. (Exekučný poriadok) a ani Občiansky súdny poriadok neukladajú účastníkovi exekučného konania povinnosť preukázať prevod práva originálom alebo listinou overenou oprávneným orgánom a že predpokladom spôsobilosti listiny byť dôkazom nie je jej predloženie v origináli alebo ako overenej kópii a navyše prechod práva možno preukázať aj inak než len predložením zmluvy o postúpení pohľadávok.

Povinný sa k dovolaniu oprávnenej nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 37 ods. 1 Exekučného poriadku), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal uznesenie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p. Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy, lebo nejde o zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O.s.p.), ale o potvrdzujúce uznesenie, ktoré však nespadá do niektorej z kategórií potvrdzujúcich uznesení vymenovaných v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.

Dovolací súd preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., ktoré pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných v ňom vymenovaných procesných vád (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nedostatok návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne osadeným súdom). Vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a ani nevyšli najavo v dovolacom konaní.

S prihliadnutím na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či postupom súdov nedošlo k odňatiu možnosti účastníka konania (oprávnenej) pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (vyhlásený v oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb.).

Právo domôcť sa výkonu vykonateľného rozhodnutia považuje sa za integrálnu súčasť súdnej ochrany v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (porovnaj nález

Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. júla 2000 sp. zn. I.ÚS 5/2000). K porušeniu tohto práva môže dôjsť aj rozhodnutím exekučného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky. Nevyhnutým dôsledkom právoplatného uznesenia o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie je totiž zastavenie exekučného konania podľa § 44 ods. 3 Exekučného poriadku (ďalej aj „EP“). Nesprávnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa teda oprávnenému v konečnom dôsledku odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia, čo sa rovná odmietnutiu spravodlivosti.

Podľa názoru dovolacieho súdu v predmetnej exekučnej veci odvolací súd ani súd prvého stupňa splnenie podmienok pre zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie neposúdili správne.

Exekútor, ktorému bol doručený návrh oprávneného na vykonanie exekúcie, predloží tento návrh spolu s exekučným titulom najneskôr do 15 dní od doručenia alebo odstránenia väd návrhu súdu (§ 40) a požiada ho o udelenie poverenie na vykonanie exekúcie (§ 44 ods. 1 EP).

Podľa § 44 ods. 2 EP súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor v žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na ktorých základe dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou

preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností (§ 37 ods. 3 prvá až tretia veta EP).

Podľa § 38 ods. 1 EP exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia (§ 37 ods. 3) (ďalej len „oprávnený“).

V zmysle § 39 ods. 1 EP návrh na vykonanie exekúcie má okrem iného obsahovať prípadne označenie dôkazov, ktorých sa oprávnený dovoľáva.

Na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa osobitného predpisu sa použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak (§ 251 ods. 4 prvá veta O.s.p.).

Účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (§ 120 ods. 1 prvá veta O.s.p.).

Podľa § 125 prvá veta O.s.p. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav vecí, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov.

Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.).

V zmysle citovaného ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Najmä skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti (§ 39 ods. 1 EP), či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením o vykonateľnosti (§ 42 EP), či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami uvedenými v exekučnom titule, či oprávnený v prípade, ak nie je totožný s osobou, ktorej bolo priznané právo exekučným titulom, alebo ak označil za povinného inú osobu, než ktorej bola uložená povinnosť v exekučnom titule, tvrdí v návrhu na vykonanie

exekúcie prechod (prevod) práva alebo povinnosti a či na preukázanie tohto svojho tvrdenia predkladá (označuje) dôkaz, či oprávnený pripojil k exekučnému titulu listinu vydanú alebo overenú oprávneným orgánom, z ktorej je zjavné, že sa splnila podmienka, alebo že oprávnený splnil, prípadne zabezpečil splnenie vzájomnej povinnosti; zároveň preskúma aj splnenie všeobecných podmienok konania v zmysle § 103 O.s.p. V štádiu exekučného konania, keď rozhoduje o žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, vychádza súd z tvrdení oprávneného uvedených v návrhu a z exekučného titulu. V prípade oprávneným tvrdeného prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu skúma v tomto štádiu konania aj to, či k prechodu práv alebo povinností došlo, vychádza však v tomto smere z údajov oprávneného o prechode práv alebo povinností, ak tento údaj je osvedčený (preukázaný) čo aj len súkromnou listinou, ktorá nie je originálom (napr. fotokópiou zmluvy o postúpení pohľadávok s výpisom z prílohy k tejto zmluve). Takto pre dané štádium exekučného konania dostatočne dôkazne preukázaný (osvedčený) prechod práv alebo povinností z exekučného titulu môže byť, pravdaže, následne spochybný povinným v námietkach proti exekúcii (kde napr. povinný spochybní pravosť predloženej súkromnej listiny o prechode práv alebo povinností), prípadne v konaní o zastavenie exekúcie. Uvedené osvedčenie prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu pre účely konania o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie teda v žiadnom prípade nemôže zabrániť prípadnej účinnej obrane povinného založenej na námietke, že k prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu nedošlo; to znamená, že exekučný súd sa takouto otázkou - ak sa medzi účastníkmi stane spornou - bude musieť dôkazne zaoberať (tu už úroveň osvedčenia postačovať nebude).

Tieto závery, podľa ktorých tvrdenia oprávneného o prechode práv alebo povinností z exekučného titulu postačí v štádiu konania o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie osvedčiť súkromnou listinou, možno odvodiť z porovnania jednotlivých ustanovení Exekučného poriadku v ich vzájomných súvislostiach so zreteľom na povahu a účel jednotlivých štádií exekučného konania, najmä však z legislatívneho vývoja - zo zmien v právnej úprave vzťahujúcej sa k požiadavkám na preukázanie prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu, keď platná úprava Exekučného poriadku na rozdiel od minulosti už nevyžaduje osobitne kvalifikované listiny na preukázanie tohto prechodu.

Exekučný poriadok v znení do účinnosti novely vykonanej zákonom č. 341/2005 Z.z., t.j. do 31. augusta 2005, v § 37 ods. 4 výslovne stanovil, že prechod povinnosti alebo práva

možno preukázať len listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom, ak nevyplýva priamo z právneho predpisu. Pripojenie takejto listiny bolo procesným predpokladom riadneho návrhu na vykonanie exekúcie, ktorý súd skúmal pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Od účinnosti uvedenej novely Exekučný poriadok od požiadavky na takto kvalifikované listiny upustil a tým sa aj podstatne odklonil od právnej úpravy vyplývajúcej z ustanovenia § 256 ods. 2 O.s.p., ktorá v súvislosti s výkonom rozhodnutia naďalej vyžaduje preukázanie prechodu povinnosti alebo práva listinou vydanou alebo overenou štátnym orgánom, ako aj od vlastného ustanovenia § 43 ods. 2, ktoré vyžaduje preukázať splnenie podmienky alebo vzájomnej povinnosti oprávneného, resp. zabezpečenie splnenia tejto povinnosti pripojením listiny vydané lebo overenej oprávneným orgánom. Len v prípadoch ak nastali skutočnosti, na základe ktorých dochádza k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, stanovil zákonodarca požiadavku, aby účastníci doložili listinu preukazujúcu prevod alebo prechod práv alebo povinností a to v origináli alebo osvedčenej fotokópii listiny (§ 37 ods. 4 EP v znení do 30. novembra 2006), avšak od účinnosti novely vykonanej zákonom č. 585/2006 Z.z., t.j. od 1. decembra 2006 už formu takejto listiny neupravuje, teda ani v tomto prípade ako nutnú podmienku nevyžaduje jej predloženie v origináli alebo osvedčenej fotokópii. Od 1. septembra 2005 oprávnený (ten, kto podal návrh na vykonanie exekúcie) nemá zákonom stanovenú povinnosť preukazovať prechod alebo prevod práv alebo povinností z exekučného titulu, ku ktorému malo dôjsť pred začatím exekučného konania, predložením listiny vydané alebo overenej oprávneným orgánom ani predložením jej originálu alebo osvedčenej fotokópie; zákon už neurčuje (nevymedzuje) dôkazné prostriedky, ktorými môže oprávnený pre účely konania o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie osvedčiť svoje tvrdenie o právnom nástupníctve. Vychádzajúc z princípu dôvery v platné právo môže oprávnený na preukázanie prechodu alebo prevodu práva alebo povinnosti z exekučného titulu predložiť nielen originál listiny alebo jej osvedčenú fotokópiu, ale postačí ak predloží čo aj len neoverenú fotokópiu listiny.

V predmetnej exekučnej veci oprávnená v návrhu na vykonanie exekúcie tvrdila prechod práva z exekučného titulu právnym úkonom a to postúpením pohľadávky, pričom na preukázanie svojho tvrdenia predložila dôkazy – kópie zmlúv o postúpení pohľadávok s výpisom z prílohy č. 1 zmluvy. Pokiaľ odvolací súd v zhode s názorom súdu prvého stupňa dospel k záveru o rozpore návrhu na vykonanie exekúcie so zákonom z dôvodu

nepreukázania prechodu práva na oprávnenú, majúc za to, že takýto prechod nemožno doložiť neoverenými súkromnými listinami (fotokópiami listín), nerozhodol vecne správne.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj mu predchádzajúce a rovnakou vadou postihnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a odsek 3 O.s.p.).

Dovolací súd ešte poznamenáva, že ak v predmetnej exekučnej veci je z predložených zmlúv o postúpení pohľadávok zrejmé, že sa majú týkať aj značného množstva iných pohľadávok voči ďalším subjektom, splnenie požiadavky súdu na predloženie overenej kópie celej prílohy č. 1 k týmto zmluvám obsahujúcej špecifikáciu všetkých týchto pohľadávok by nadbytočne (nehospodárne) zvyšovalo trovy exekúcie (trovy oprávnenej) a v konečnom dôsledku zaťažilo povinného, ktorý napokon tvrdenie oprávnenej o prechode práva z exekučného titulu ani nemusí spochybnit'.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2008

Za správnosť vyhotovenia :

Marta Hrčková

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu